ИЗВОДИ ИЗ АКТУЕЛНЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ У СТАТУСНИМ (КОМПАНИЈСКИМ) СПОРОВИМА

Милољуб Мишковић*

Увод

Удружење за стечајно право у овогодишњем издању наставља са анализом судске праксе из области компанијског права, превасходно у вези примене Закона о привредним друштвима.

Одабрани примери судске праксе биће изложени на тај начин што ће из конкретне судске одлуке/одлука бити уобличена сентенца, као суштински закључак аутора изведен анализом предметне одлуке/одлука, која ће бити детаљније образложена кроз сажетак или извод из образложења одлуке/одлука, уз евентуалне напомене (коментаре) аутора.

1. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 38 П 1734/2024 од 12.06.2024. године и Привредног апелационог суда 1 Пж 4027/24 од 25.09.2024. године)

Одлуком скупштине друштва о повећању основног капитала, којом се удео једног члана смањује, а другог повећава, умањују се стечена права члана чији је удео смањен, због чега таква одлука може бити пуноважна само ако је донета уз сагласност тог члана.

* Судија Привредног суда у Београду, *miloljub.miskovic@bg.pr.sud.rs.*

Из образложења:

Првостепеном пресудом је усвојен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи одлука о повећању основног капитала друштва, донета на седници скупштине друштва – туженог. Овом одлуком удео тужиоца је смањен са 33,40% на 21,53%, док је удео другог члана (чија је позајмица друштву конвертована у основни капитал друштва) повећан са 66,60% на 78,47%. Примарни разлог за усвајање тужбеног захтева и поништај наведене одлуке, суд је утврдио применом члана 376. став 1. тачка 1) Закона о привредним друштвима, будући да седница скупштине на којој је донета побијана одлука није била сазвана у складу са законом и статутом (тужилац, као члан, није био уредно позван на седницу скупштине друштва). Као други, алтернативни, разлог за поништај ове одлуке наводи се да је смањењем удела тужиоца извршено умањење његовог утврђеног права, због чега је таква одлука могла бити донета само уз његову сагласност (члан 142. став 2. Закона о привредним друштвима).

Изложено становиште Привредни апелациони суд прихвата у поступку по жалби. У другостепеној одлуци тог суда се наводи (у делу образложења који је релевантан за сентенцу) да „правилно првостепени суд указује и на то да, с обзиром да се Одлуком о повећању основног капитала друштва од 10.04.2019. године, заправо умањују стечена права тужиоца, односно удео тужиоца у основном капиталу туженог, који је смањен са 33,40% на 21,53%, то је предметна одлука могла бити донета само уз сагласност тужиоца као члана друштва на кога се та одлука односи, тј. којом одлуком се мењају његова утврђена права".

2. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 4 П 988/2023 од 16.05.2024. године и Привредног апелационог суда 2 Пж 4131/24 од 14.11.2024. године)

Члан и законски заступник друштва, који на основу кривотворених сагласности осталих чланова и без пословног интереса за друштo јемчи и потом отплаћује банци обавезе из кредита себи повезаног лица, одговара за штету према друштву, због повреде посебне дужности пажње из члана 63. Закона о привредним друштвима.

Из образложења:

Предмет тужбеног захтева је накнада штете коју привредно друштво потражује од свог члана и директора, због повреде дужности пажње из члана 63. Закона о привредним друштвима.

Првостепени суд је у целости усвојио тужбени захтев и обавезао туженог на накнаду штете у захтеваном износу, утврђујући да је тужени извршио повреду посебне дужности пажње према друштву и да по том основу одговара за проузроковану штету, јер је искључивом радњом умањио имовину друштва (тужиоца) за дуг трећег лица. Првостепени суд образлаже да је „првенствено својим радњама а у вези са радњама чланова своје породице – кћеркама, овде тужена која је у моменту доношења Одлуке скупштине друштва тужиоца и закљученог уговора о јемству била законски заступник тужиоца прекршила посебне дужности које је као законски заступник имала према друштву ... Ово јер је без знања и сагласности осталих чланова сачинила Одлуку скупштине друштва тужиоца и исту употребила у сврху закључења уговора о јемству којим је тужилац преузео обавезу као јемац платац за дуг друштва чији је законски заступник и власник кћерка тужене. На тај начин тужена је ставила лични интерес испред интереса друштва чији је власник удела и директор била у моменту доношења спорне Одлуке и закључења уговора о јемству“. Првостепени суд надаље наводи да „закључењем наведеног Уговора о јемству тужилац је преузео обавезу којој не одговара никаква узајамна престација на страни друштва „N...“ , за чије испуњење обавезе је закљученим уговором јемчио“ и да „Закључење предметног уговора о јемству није имало никаквог значаја за пословне интересе и стицање добити тужиоца, па стога и на страни тужене не постоји стандард „пажње доброг привредника“ “.

Другостепени суд прихвата примену материјалног права и разлоге првостепеног суда, наводећи да „Тужена, која је била директор тужиоца у спорном периоду, спада у круг лица која по Закону о привредним друштвима имају посебне дужности према друштву. Поступање са дужном пажњом подразумева поступање са већом пажњом, пажњом доброг привредника и да то лице савесно, имајући у виду околности, које су му познате, користи сва стручна знања и искуства, како би деловао у интересу друштва, најбоље што може. Тужена је била дужна да као директор тужиоца поступа савесно, са повећаном пажњом и да делује у најбољем интересу друштва. Правилно је првостепени суд из доказа изведених током поступка, закључио да тужена није поступала са дужном пажњом, када је јемчила за обавезе привредног

друштва „N...“, чији је оснивач и власник била њена кћерка. Правилно првостепени суд закључује да тужена, као директор, није поступала савесно, јер пре него што је донела одлуку да јемчи за обавезе наведеног правног лица, а имајући у виду да се ради о фирми, коју је основала њена кћерка, морала је знати у каквом је финансијском положају привредно друштво „N...“, да је привредно друштво у поступку рефинансирања кредита и да постоји велика вероватноћа да се кредит наплати из средстава обезбеђења. Правилно налази првостепени суд да је тужена ставила свој лични интерес изнад интереса привредног друштва чији је била директор у том тренутку, односно није радила у најбољем интересу друштва. Постојање личног интереса несумњиво постоји када се ради о повезаним лицима у смислу члана 61. Закона о привредним друштвима, што је овде случај. Лица која поступе супротно члану 63. Закона о привредним друштвима, одговорна су за штету, која је због таквог поступања настала за друштво. Тужена, као директор није показала потребан степен пажње приликом давања јемства за привредно друштво „N...“, због чега је за тужиоца настала штета, услед наплате повериоца из средстава обезбеђења које је тужена као директор дала фирми, чији је оснивач њена кћерка. Тужилац је претрпео штету у утуженом износу, који износ је неспорно наплаћен са рачуна тужиоца“. Другостепени суд додатно образлаже да су неосновани жалбени наводи да је целокупно потраживање по основу уговора о кредиту исплаћено, на који начин је угашена обавеза туженог, будући да „Извршењем обавезе из Уговора о јемству угасила се обавеза према повериоцу, али није искључена одговорност тужене према тужиоцу, јер приликом давања средстава обезбеђења тужена је свој лични интерес ставила изнад интереса тужиоца, чији је директор била у том тренутку“.

Напомена аутора:

На битно сличним разлозима засноване су одлуке Привредног суда у Београду 6 П 4661/20 од 01.09.2022. године и Привредног апелационог суда 4 Пж 8455/22 од 05.10.2024. године. У питању је парнични поступак између истих странака, у коме је због претходно наведених разлога тражено искључење туженог из привредног друштва, са позивом на повреду посебне дужности према друштву из члана 63. Закона о привредним друштвима. Повреда ове дужности представља основ за искључење члана друштва у смислу члана 196. став 1. истог закона. Следи да су применом Закона о привредним друштвима у два судска поступка, која су вођена са другачијим тужбеним захтевом, то јест по другачијем правном основу, изречене две правне последице по

туженог. Прва, према којој је због повреде посебне дужности пажње обавезан да друштву накнади штету и друга, према којој је искључен као члан из тог привредног друштва.

3. Сентенца:

(Из пресуде Привредног апелационог суда
2 Пж 644/23 од 19.09.2024. године)

Акционар банке, над којом Народна банка Србије спроводи корективне мере, нема право на учешће у добити исплатом дивиденди док трају ове мере, а самим тим нема право ни на досуђење законске затезне камате на износ утврђене дивиденде у периоду од датума предвиђене исплате до датума престанка корективних мера, јер банка за то време није у доцњи.

Из образложења:

„Жалбени наводи да је на основу одредбе члана 271. став 2. Закона о привредним друштвима у вези члана 324. став 1. Закона о облигационим односима банка у доцњи са исплатом дивиденди овде тужиоцу, те да стога тужиоцу припада и право на наплату законске затезне камате за цео период доцње нису основани, и исти су већ истицани у првостепеном поступку и правилно цењени од стране првостепеног суда. Како се на банке у погледу исплате дивиденде не примењују само одредбе Закона о привредним друштвима већ и посебни прописи, конкретно Закон о банкама (Сл. гласник РС бр. 107/05, 91/10 и 14/15), то је правилно првостепени суд закључио да је на страни тужене, која је почев од 10.06.2014. године била под корективним мерама НБС, наступила објективна немогућност испуњења обавеза плаћања дивиденди која је отклоњена престанком наведених корективних мера, након чега је и извршена исплата до тада дугујућих дивиденди. Наиме, корективне мере Народне банке Србије код туженог су биле на снази у периоду од 10.06.2014. године, дакле и пре доношења одлуке о исплати дивиденде од 04.06.2015. године, која је најранија од одлука скупштине туженог на којима је заснован тужбени захтев у овој парници, па ни из наведеног разлога није могла наступити доцња туженог, јер је банка у периоду за који тужилац потражује исплату законске затезне камате била под корективним мерама, што је једно од ограничења за исплату дивиденди акционарима банке из члана 25. ст. 1. тач. 5 Закона о банкама, како то правилно образлаже и првостепени суд“.

4. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 2 П 3759/2022 од 08.11.2023. године и Привредног апелационог суда 8 Пж 1464/24 од 09.05.2024. године)

Не може се тужбом основано тражити утврђење ништавости регистроване одлуке о повећању основног капитала друштва, по тужби члана друштва, у ситуацији када из накнадно насталих разлога тај члан није у могућности да унесе нови улог у друштво по предметној одлуци.

Из образложења:

Предмет тужбеног захтева је утврђење ништавости одлука скупштине привредног друштва - туженог, на основу којих је тужилац, као једини члан, извршио повећање основног капитала друштва. Тужбени захтев је образложен наводима да је тужилац у својству скупштине донео одлуке о повећању основног капитала друштва и у складу са овим одлукама је требало да унесе у привредно друштво, као неновчани улог, право својине на радним машинама, за које је закључио уговор о продаји. Одлуке о повећању основног капитала друштва су регистроване код Агенције за привредне регистре. С обзиром на то да је након регистрације ових одлука раскинут уговор о куповини радних машина, тужилац је тврдио да није у могућности да унесе нови неновчани улог у друштво. Зато је тражио утврђење ништавости ових одлука.

Насупрот наводима тужбе, првостепени суд образлаже да су наведене одлуке донете у свему у складу са одредбама Закона о привредним друштвима и са одредбама оснивачког акта туженог, затим, да Законом о привредним друштвима није предвиђена могућност да се из наведених разлога захтева утврђење ништавости одлука о повећању основног капитала друштва, као и да се члан може ослободити обавезе уплате, односно уноса улога само у поступку смањења капитала уз примену члана 147а, односно члана 319. овог закона о заштити поверилаца. Другостепени суд прихвата изложено становиште првостепеног суда, те додаје да би у конкретном случају „требало поступити у складу са чланом 46 став 3 Закона о привредним друштвима, односно применити правила о смањењу капитала из члана 147а овог закона, уз обавештавање познатим повериоцима, чија појединачна потраживања износе најмање 2.000.00,00 динара, о одлуци да се смањи основни капитал“.

Напомена аутора:

Почетни део текста сентенце садржи реч „основано“ који је неопходан како би се нагласило да је изложени закључак судова материјалноправне, а не процесне природе. Изостављање наведеног термина, по оцени аутора, могло би да доведе до забуне да су судови изразили став који се односи на дозвољеност тужбе, као процесне претпоставке за утужење, што није случај.

5. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 12 П 5573/2022 од 12.10.2023. године и Привредног апелационог суда 6 Пж 1687/24 од 16.05.2024. године)

Оснивачки улог који је један од супружника унео у привредно друштво приликом оснивања, пре закључења брака, његова је посебна својина, па касније остварена корист на основу тог удела (улога) представља посебну имовину тог супружника, без обзира што је настала у току трајања брачне заједнице.

Из образложења:

Предмет спора је утврђење права сусвојине тужиље према туженом (бившем супругу) и осталим туженима, на непокретности – пословном простору, у обиму удела од ½, по основу стицања права својине у браку.

Тужиља и првотужени су закључили брак дана 10.06.1998. године, а заједница живота је фактички престала 2003. године. Брак је разведен на основу пресуде суда у Италији од 17.03.2013. године, која је постала правноснажна дана 15.01.2014. године. За време трајања заједнице живота дана 10.01.2001. године закључен је и потом судски оверен уговор о купопродаји непокретности, на основу кога је првотужени од друштва „Ф...“ д.о.о. Београд купио непокретност у изградњи у Београду. Првотужени је 1987. године основао привредно друштво „F...LLC“ у САД, које је оснивач друштва „Ф...“ д.о.о. Београд (продавца). Према садржини обавештења о задужењу са рачуна, дана 24.01.2001. године рачун друштва „F...LLC“ задужен је за износ од 276.097,62 ЕУР, као веза плаћања наведен је уговор од 15.01.2001. године, а овај износ уплаћен је на рачун продавца „Ф...“ д.о.о. Београд.

Полазећи од напред утврђених битних чињеница, првостепени суд одбија тужбени захтев, наводећи „да је купопродајна цена за предметни локал исплаћена дана 24.01.2004. године, продавцу, односно

фирми Ф... доо из Београда, од стране фирме F... LLC, која је основана 1987. године у САД-у, од стране првотуженог као јединог члана са 100% удела... Код неспорне чињенице да је F... LLC, која је извршила плаћање купопродајне цене предметног локала, основана од стране првотуженог као јединог члана 1987. године, пре него што су тужиља и првотужени закључили брак и пре заснивања њихове ванбрачне заједнице, која је према тврдњама тужиље отпочела 1991. године, суд налази да предметни локал, иако је стечен по Уговору од 10.01.2001. године, не може представљати заједничку имовину супружника, стечену радом у току трајања заједнице живота у браку, у смислу члана 171 Породичног закона. Наведено имајући у виду да првотужени у тренутку оснивања наведене фирме, преко које је даље основао и F... I... S.R.L, неспорно није био ни у брачној ни у ванбрачној заједници живота са овде тужиљом, те је као оснивачки улог могао унети само своју посебну имовину, из чега следи и да добит тог друштва представља посебну имовину првотуженог, посебно имајући у виду да тужиља током поступка није указивала, нити предложила доказе на околност да је првотужени, накнадно, у току трајања брачне заједнице вршио унос додатних улога у капитал друштва (повећавао оснивачки капитал друштва), а да је повећање капитала друштва вршено из заједничке имовине супружника“.

Другостепени суд прихвата изложени материјалноправни закључак и разлоге првостепеног суда, те додаје да ,,оснивачки улог унет у привредно друштво F...LLC, представља посебну имовину првотуженог и приход остварен у том друштву представља његову посебну имовину“, као и да ,,обзиром да је купопродајна цена исплаћена са рачуна привредног друштва, не може се радити о заједничкој имовини супружника, у смислу члана 171. Породичног закона, већ исти у смислу члана 168. Породичног закона може представљати посебну имовину првотуженог или имовину привредног друштва уколико је непокретност купљена као основно средство друштва, а никако не може представљати заједничку имовину тужиље и првотуженог“.

6. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 21 П 4942/2022 од 09.06.2023. године и Привредног апелационог суда 11 Пж 5132/23 од 26.09.2024. године)

Чињеница да називи из пословног имена привредних друштава, тужиоца и туженог, садрже исту реч није довољна да се по тужби тужиоца наложи туженом промена назива, уколико назив туженог посматран у целини не доводи до заблуде релевантног дела потрошача о идентитету друштва у односу на тужиоца.

Из образложења:

Пресудом Привредног суда у Београду одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавеже тужени да изврши промену назива привредног друштва (будући да је назив из пословног имена тужиоца (једна реч) садржан у називу из пословног имена туженог (који се састоји од три речи)).

У образложењу своје одлуке првостепени суд наводи да „чињеница да називи привредних друштава садрже исту реч „р...“ није довољна за изрицање туженом налога за промену назива, јер посматран у целини назив туженог није такав да доводи у заблуду о идентитету са друштвом тужиоца“. Другостепени суд уважава примену материјалног права и образложење првостепене пресуде, наводећи да је првостепени суд правилно закључио да у конкретном случају нису учињене повреде из члана 28. става 1. и 2. Закона о привредним друштвима, имајући у виду да „назив туженог није истоветан називу тужиоца, јер у свом називу поред речи „р...“ садржи и реч „t…“, те сагледано свеобухватно, као целина, што неспорно значи да се назив туженог разликује од назива тужиоца“. Другостепени суд надаље образлаже да „за поређење назива привредних друштава битан је општи утисак који називи, свеобухватно, као целина, изазивају код релевантног дела јавности, па је важно ко су потрошачи, ко су конзументи услуга које пружају тужилац и тужени. Део јавности који користи услуге тужиоца и туженог је сужен, а конзумација услуга повремена и без континуитета. Не ради се о производима и услугама које се свакодневно, уобичајено уживају, нити се ради о услугама са веома ниским ценама, због чега би било уобичајено да пажња потрошача у промету буде релативно ниског интензитета“.

7. Сентенца:

(Из пресуде Привредног апелационог суда
1 Пж 3848/23 од 30.05.2024. године)

У поступку по тужби ради утврђења ништавости оснивачког акта привредног друштва пасивно је легитимисано то привредно друштво, а не његов оснивач.

Из образложења:

Предмет спора је утврђење ништавости одлуке о оснивању привредног друштва А... Тужбени захтев, који је усмерен против оснивача тог привредног друштва, првостепено је одбијен, због непостојања пасивне легитимације на страни туженог. Другостепени суд прихвата примену материјалног права и разлоге ожалбене пресуде, наводећи да „Правилно је првостепени суд закључио да је привредно друштво А... д.о.о. активно привредно друштво и као такво располаже страначком способношћу и у таквој ситуацији је пасивно легитимисано у овој парници, а не његов оснивач".

8. Сентенца:

(Из пресуда Привредног суда у Београду 2 П 375/2021
од 15.11.2023. године и Привредног апелационог суда
9 Пж 1341/24 од 03.10.2024. године)

Уговор по којем два или више субјеката удружују своја средства ради реализације одређеног пословног подухвата и остваривања одређеног заједничког пословног циља, представља уговор о конзорцијуму. Члан конзорицијума има право да на основу тог уговора тражи исплату припадајућег дела остварене имовинске користи од другог члана/ова конзорцијума који су наплатили накнаду (корист) из главног посла.

Из образложења:

Првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца за исплату потраживања, из следећих одлучних разлога:

„Тужилац тужбу заснива на наводима да су тужилац и тужени основали конзорцијум у циљу закључења Уговора о грађењу са наручиоцем радова,... Београд, те да је договор тужиоца и туженог као чланова конзорцијума била подела добити на пола, при чему је тужени сходно члану 6 Уговора о грађењу након завршених радова

примио од наручиоца целокупан износ уговорене накнаде, а тужиоцу његов део учешћа у добити није исплатио.

Тужени је у току поступка оспорио постојање конзорцијума између странака.

Уговор о конзорцијуму за предмет има уговарање заједничког наступа поводом одређеног пословног подухвата. По својој правној природи, уговор о конзорцијуму јесте уговор о ортаклуку који није регулисан нормама позитивног законодавства, већ се на њега примењују правна правила из параграфа 723 – 758 Српског грађанског законика, на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације. У складу са параграфом 723 СГЗ ортаклук је уговор којим се два или више лица обавезују да ће заједнички искоришћавати своја добра у циљу постизања имовинске користи и поделе добити.

Није било спорно да тужилац и тужени нису закључили Уговор о конзорцијуму у писаној форми...

У циљу разјашњења спорне чињенице, да ли су тужилац и тужени уговорили конзорцијум суд је одредио извођење доказа саслушањем законских заступника странака и других лица која су учествовала у реализацији Уговора о грађењу.

Искази свих саслушаних лица су сагласни у битном, и у том делу прихваћени, да је тужилац имао потребну радну снагу и опрему за извођење грађевинских радова, док је тужени имао потребан грађевински материјал као и да су пословну сарадњу странака уговорили... испред тужиоца, док је испред туженог, иступао...“.

У жалбеном поступку, другостепени суд прихвата примену материјалног права нижестепеног суда, те одбија жалбу туженог и потврђује првостепену пресуду, наводећи следеће образложење:

„Уговор о конзорцијуму представља привремено удруживање два или више лица, на уговорној основи, ради остварења одређеног заједничког циља. У конкретном случају, уговор о конзорцијуму је акцесоран у односу на главни уговор (уговор о грађењу) јер је тај уговор био сврха због које је конзорцијум формиран. Конзорцијум се и ствара управо зато што одређена лица нису могла самостално да обаве неки подухват. У конкретном случају, носилац конзорцијума био је тужени, па је у складу са овом улогом законски заступник туженог... потписала уговор о грађењу. Тумачењем одредбе члана 6. овог уговора, изводи се закључак да су чланови конзорцијума били изједначени и равноправни с обзиром на то да је уговорено да се у случају

блокаде рачуна туженог, уплата вредности извршених радова изврши на рачун тужиоца. У наведеном смислу, једнака расподела обавеза међу члановима, по својој правној природи водила би ортаклуку. А потписивањем уговора о грађењу, законском заступнику туженог, као носиоцу конзорцијума, не би могло остати непознато да је на тај начин остварена дефинитивна сврха (подела добити), која је била и циљ удруживања лица у конзорцијум“.

Напомена аутора:

Разлозима првостепеног и другостепног суда, са којима сам сагласан, може се додати да удруживање више лица ради остваривања заједничког пословног и економског циља не мора нужно бити правно квалификовано као конзорцијум или ортаклук, већ да ужива правну заштиту и на основу општег правила уговорног права из члана 10. Закона о облигационим односима, према којем су стране у облигационим односима слободне да у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја своје односе уреде по сопственој вољи.

9. Сентенца:

(Из решења Привредног апелационог суда
1 Пвж 340/24 од 20.11.2024. године)

Поступак уписа у судски регистар је ванпарнични поступак у коме се не утврђују чињенице, већ оцењује испуњеност формалних и материјалних услова за захтевани упис. Регистарски суд се не може упуштати у оцену правилности процедуре доношења и садржину одлуке која представља исправу за упис, већ испитује законитост ове исправе само у погледу надлежности за њено доношење и њене сагласности са општим актима субјекта уписа.

Из образложења:

Првостепеним решењем Привредног суда у Београду усвојен је захтев предлагача за промену – брисање уписа у судском регистру у погледу лица овлашћеног за заступање субјекта уписа.

Наведено решење је потврђено у жалбеном поступку.

У образложењу своје одлуке другостепени суд, у погледу жалбених навода да нису били испуњени материјални услови за спровођење предметног уписа, наводи да је „поступак уписа у судски регистар ванпарнични поступак у ком се, имајући у виду његову правну

природу, не утврђују чињенице већ само околности везане за захтевани упис. У поступку оцене испуњености формалних услова регистарски суд ценио је да ли су достављена сва потребна писмена, а све у складу са цитираном одредбом члана 5. став 1. Закона о поступку уписа у судски регистар. У поступку оцене материјално правних услова за извршен упис регистарски суд се не може упуштати у правилност процедуре доношења одлуке која представља исправу за тражени упис, већ регистарски суд испитује само законитост доношења одлуке која представља исправу за упис у погледу надлежности за њено доношење и у погледу њене сагласности са општим актима субјекта уписа. Из наведених разлога регистарски суд не може утицати на садржај одлуке која представља исправу односно основ на основу које се врши упис, регистарски суд је везан садржајем те одлуке и дужан је извршити тражени упис ако је он у сагласности са одлуком на основу које се предметни упис тражи. Уколико учесник у поступку или друга заинтересована страна сматра да је предметна одлука незаконита или неправилна, своја права може остварити употребом правних средстава прописаних одредбом члана 62. Закона о поступку уписа у судски регистар, а која прописује да се може поднети тужба за утврђење да је упис ништав, уколико подносилац сматра да је упис извршен на основу лажне исправе, на основу неистинитих података или исправа издата у незаконито спроведеном поступку“.

10. Сентенца:

(Из пресуде Врховног суда Рев 10830/2024 од 10.10.2024. године)

Стамбена заједница, односно професионални управник стамбене заједнице, као законски заступник, не може поднети тужбу суду уколико претходно није донета одлука скупштине станара о покретању тог спора.

Из образложења:

Тужбом поднетом суду тужилац (стамбена заједница) је тражио да се обавеже тужени да уклони светлећу рекламу фирме са фасаде стамбене зграде и да се туженом забрани да убудуће на фасади стамбене зграде поставља рекламне ознаке. Тужбу је у име стамбене заједнице поднео пуномоћник – адвокат, на основу овлашћења професионалног управника те стамбене заједнице.

Првостепени суд је одбацио тужбу, са образложењем да тужилац није доставио записник из ког произлази да је скупштина станара донела одлуку о покретању спора, што је услов за подношење тужбе, јер у случају губитка спора трошкове поступка солидарно сносе сви станари, због чега је потребна њихова сагласност за покретање поступка.

Наведена одлука је потврђена у жалбеном поступку.

У ревизијском поступку, Врховни суд је заузео становиште да су нижестепене одлуке правилне. Према разлозима ревизијског суда, заснованим тумачењем Закона о парничном поступку и Закона о становању и одржавању зграда „управник – професионални управник је извршни орган што би значило да он у свом раду уопште, па ни када је заступање у питању, није самосталан, већ је његова функција да извршава одлуке другог органа – Скупштине стамбене заједнице. Закон је само прописао надлежности управника и у тај делокруг уврстио и заступање, али у вези чега и на који начин ће управник заступати стамбену заједницу одлучује Скупштина. Зато је управнику – професионалном управнику неопходна одлука скупштине стамбене заједнице, и то не само за подношење тужбе (независно од тога да ли се тужба подноси против трећег лица или неког од станара зграде), већ и за предузимање других радњи у поступку (када је стамбена заједница тужена) за које је чланом 78. ЗПП-а прописано да је заступнику правног лица потребно посебно овлашћење. У одређеним случајевима, професионални управник може подносити тужбу и без посебне одлуке Скупштине стамбене заједнице. Он то може чинити ако би овлашћење за подношење тужбе било садржано у програму одржавања зграде који на предлог управника сваке године усваја Скупштина стамбене заједнице својом одлуком, ако су у том акту предвиђена средства за те намене, као и ако је то предвиђено актом који Скупштина стамбене заједнице може (а не мора) донети – правила о међусобним односима (члан 17. став 3. и 4. Закона). У овом случају, на рочиште које је одржано на основу члана 294. ЗПП-а, тужилац се није позвао на ове акте Скупштине стамбене заједнице који би му давали овлашћења да без њене посебне одлуке поднесе тужбу, нити је Скупштина стамбене заједнице накнадно донела одлуку о подношењу тужбе и тако оснажила ту радњу професионалног управника“.